

a legeltetés mostanáig tetemes kárt nem okozott, mit szép, felserdült fiatalosok bizonyítanak\*).

A halászat bérbe van adva.

Egy haltenyésztő társaság több ezer halat hozatott külföldről és a mesterséges tenyésztés számára egy tavat csináltatott; a tenyésztésnek már most is jó sikere mutatkozik. Alapítója ennek is a főntebb nevezett polgármester úr, ki tevékenységének itt is bizonyosságát szolgálhatta. A vadászatot is társaság béreli, a mely évenként többször nagyobb társas vadászatokat rendez őzekre és medvékre.

Nagy-Hnyilecz 1870 november 1-én.

**Helm Gyula**  
városi erdőész.

## Öltetek a volt m. k. pénzügyministernek az államvagyonról tett felterjesztése alkalmából.

Volt pénzügyministerünknek az államjavak kezeléséről, illetőleg Divald Adolf osztálytanácsosnak a kincstári erdők kezelésében tett újabb változásokról közelebbről közre bocsátott jelentéséből meggyőződhetünk mind a kezdetnél történt beható javítások-, mint a kincstári erdők jövedelmének emelkedéséről. Azon megnyugvást merithetjük ezen iratokból, hogy az ezen erdők feletti főfelügyelet jó kezekbe van letéve, s csakis idő kérdése, hogy mind a kezelet még némely helyeken nem pótlott hiányai, mind a birtokviszonyok rendezetlen állapota mindenütt megszüntetessenek, s a kincstári erdők jövedelme évről évre fokozódjék mind addig, míg az államvagyonnak ezen jelentékeny része az állambáztartásban azon helyre emelkedik,

\*) A korlátlan legelő a fiatalosokban alig ha nem tesz több kárt, mint Ön azt megengedni látszik; kérdés hogy a felserdült fiatalosok megfelelő zárattal bírnak e egyszersmind.

mely azt, mint a nemzet gazdaszatának oly fontos tényezőjét megilleti.

Ezen kellemes benyomással szemben egyidejüleg ötletek, kérdések merülnek fel, melyekre megnyugtató választ adni képesek nem vagyunk.

Minő haladás történt a közoktatási minisztérium kezelése alatt álló-, minő a községi erdőknél, . . . meddig késik az erdőtörvény??!

Az 1868-dik évben tett volt a vallás és közoktatási miniszter jelentést a felügyelete alatt levő közalapítványi alapok és jószágok 1867-ik évi állapotáról és az 1868-adik évi előirányzatról.

Ezen jelentésnek az erdőket illető adatai, melyekkel az ezen füzethez csatolt *A* és *B* kimutatásokból az olvasó bővebben megismerkedhetik, következőkben foglaltatnak össze:

Mely alapkoz tartozó erdők?	Erdő terület holdakban	Tiszta jövedelem holdanként		
		Tettleges adatok szerint		Előirányozott 1868-ra k.
		1865/6, kr.	1867, kr.	
Vallási	71,008	24 <sup>6</sup> / <sub>7</sub>	Erdők és mezők jószágok nélkül. nek elkülönítve.	36 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>
Tanulmányi	29,989	43 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>		34—
Egyetemes	28,057	22 <sup>1</sup> / <sub>3</sub>		0—

Az erdők ezen csekély jövedelmének indoklásau<sup>l</sup> kiemelni ezen miniszteri jelentés a magyar birodalom erdészetét általában nyomó és mindnyájunk által eléggé érzett viszonyokat, u. m. a birtokjog rendezetlen voltát, az erdei szolgalmakat, a nagy mérvü faorzást, s a sok tekintetben ezek által előidézett könyűnyelmu kezelést, értéken alóli eladást magánosoknál sat.; és igéri e bajok lassankénti megszüntetését.



Szakértő hivatalnokok hiányáról azonban az igazgatóságoknál, valamint a központi felügyeletnél említés nem tétetik; bárha nézetünk szerint ez a legnagyobb baj.

Hát a községi erdők rendezésének ügyében mi történt? Még eddig tényleg semmi. Csak a törvény-javaslatnál vagyunk!

Az erdészeti törvények ügyében enquétek hivattak egybe, melyek a mint halljuk üdvösen működtek a tárgy érlelésében; de mikor szakíthatjuk már le az érett gyümölcsöt? Mikor izlelheti meg a törvényszomjás erdész az erdőtörvények enyhítő nectarját!

Mikor lesznek már szakképzett megyei erdőfelügyelőink legalább azon vidékeken, hol azok felállítása a községi erdők létének legégetőbb kérdése!

Ugy hallani, hogy a megyei erdőfelügyelők a közgazdasági minisztérium alá fognának helyeztetni, s így az által kineveztetni.

E helyen jó alkalom mutatkozik kissé megvitatni, vajjon helyes-e az, hogy egy és ugyanazon szakma, az erdészet, három külön minisztérium alá tartozzék?

Az államerdők azért vannak a pénzügyminisztériumnál, mert azok jövedelme az államháztartás költségeinek egy részét fedezi. A vallás- és közoktatási alapokhoz tartozó erdők jövedelme vallási s közoktatási célokra fordíttatik. A pénzügyminisztérium képviseli az államerdők, a vallás és közoktatási minisztérium pedig az alapítványi erdők birtokosát. A birtokos maga szokta hivatalnokait választani s jószágait kezeltetni, így az illető minisztériumok is.

A megyei erdőfelügyelők a felett fognának örködni, hogy a községi erdők a törvények értelmében és a községek érdekének megfelelően kezeltessenek, továbbá, hogy az állam érdeke a magán-erdők kezelése által meg ne sértessék. Elvileg elfogadható tehát, hogy azon minisztérium alá legyenek rendelve, melynek feladata a hazai földmívelést (s így az er-

dészetet) ipart és kereskedelmet előmozdítani. Ez a közgazdasági minisztérium. De hogy ez jelen viszonyaink közt gyakorlatilag helyes lenne-e, az kérdés tárgya lehet.

Azt, hogy az illető erdők a törvényben meghatározott módon kezeltetnek vagy nem, helyesen megítélni, s ítéletét indokolni, csak szakképzett egyén képes. Ennek nézete helyességét kétes esetekben elismerni, vagy visszautasítani, megint csak szakképzett előljáró tudja. Ennélfogva a szakképzett megyei erdőfelügyelők felett a főigazgatást a minisztériumban kitűnő szakképzettségű egyén kezébe kellene letenni, mert másképp az egész intézmény csak elégedetlenséget szül. ezer meg ezer balfogásokat nemző gyámintézettségé fajulna el mellékérdemekért és érdekekből segélyezendő hivatalsovárok számára.

Én a hazai erdészeti viszonyoknak nemzetgazdasági tekintetből leghelyesebb alakulását a legkisebb pénzügyi áldozattal, és legezélszerűbben az által vélném elérni, ha az erdők szakképzett kezelésére vonatkozó minden országos intézmény egy országos közeg alatt egyesítetik. Hogy melyik minisztérium legyen ezen országos közeg, ezt hagyjuk még függőben.

Az egyesítést megkívánja

1) a munka felosztás az ország igazgatásában.

Hogy egyetlen országos erdészeti közeg, mely az ország legkitűnőbb erdészeiből lenne összeállítandó, a főigazgatást az állam összes erdőműszaki személyzete felett tökélyesebben, összhangzóbban, kevesebb munkával és az állampénztár kisebb áldozata mellett fogná vinni, mintha a pénzügy—, a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi-, és vallásügyi minisztériumok mindenkének kebelében, (a mi a műszaki fővezérlet érdekében másképp nem gondolható) külön ilyen közeg léteznék: a felett úgy hiszem kétséget senki sem táplál.

2.) Kitűnő szakképzett egyének jelenlegi szükében olyanokat alkalmazni e célra mind három minisztériumnál, kik feladatuknak tökéletesen megfeleljenek, nagyon nehéz lenne,



vagy pedig el kellene vonni azokat onnan, hol nélkülözhetetlenek; s így ha az ügy itt nyerne, amott vesztene.

3. Azon körülménynél fogva, hogy a vallás és k. o. minisztérium hatáskörétől az erdészeti már elvileg is idegen, — a földművelési, i. és k. minisztérium működése pedig eddig arra tényleg kiterjesztve nem volt, s így mindkettő előtt az ország erdészeti erői, melyekkel érintkezésben nem voltak, ismeretlenek, — ezen körülménynél fogva alkalmazandó hivatalnokaik képességét és megbízhatóságát megítélniök nehezen sikerülne; ez pedig kiszámíthatlan anyagi s erkölcsi károkat vonna maga után.

Ezek ellen a vallás- és közoktatási alapokhoz tartozó erdőségek szempontjából fel lehetne hozni, hogy az ezekből befolyó jövedelmek feletti rendelkezés csak a vallás és közoktatási minisztériumot illetheti meg.

Ez tökéletesen igaz, de ez a kezelet egyesítésének útjában nem áll. A pénztárakat kezelhetné a vallásügyi minisztérium. Azonban ez nem lévén gyakorlati, igen czélszerűen egyesíthetnék a pénzkezelet a pénzügyminisztérium kezében, hol ez munkaegyesítéssel megtörténhetvén, az államháztartásban megtakarítások lennének eszközölhetők. Azért fordíthatnák a jövedelem vallási és közoktatási célokra, épügy, mintha a pénztári kezelet a vallás- és k. o. minisztériumnál maradna.

Most már csak az lenne a kérdés, hogy melyik minisztériumhoz kellene tartozni azon erdőműszaki igazgató közegnek, melynek kezében mind a pénzügyi, mind a vallásügyi minisztérium kezelése alatt lévő erdők műszaki vezetése, mind a megyei erdőfelügyelők működésének vezényszálai központsítva lennének.

Ha az őstermelés, vagy legalább a mezőgazdaság és erdészeti egy minisztérium alatt, (a pénzügytől elválasztva) lenne egyesítve, akkor erre szavaznák: de a jelen körülmények közt, midőn az erdészeti szakma tulajdonképen csak

a pénzügyminisztériumban van képviselve — az egész országos erdőműszaki vezényletet ezen minisztérium erdészeti osztályában tartom egyedül egyesíthetőnek. Természetesen a jelenlegi személyzet észszerű meg bővítésével.

Ez egyébiránt mellékes kérdés, s a pénzügyminisztérium fogalmától az országos erdőműszaki vezénylet époly idegen, mint a vallásügyi minisztériumétól; de ez az ügyre a gyakorlatban legkevesebb hátránnyal sem bírna.

F.

### Törökország erdőtörvénye\*).

A török állam igen nagy kiterjedésű erdőkkel bír, melyekből azonban eddig mindenki nem csak saját használatára, hanem eladásra is tetszés szerint fát vihetett. Az erdők ennek folytán oly annyira pusztítottak, hogy a török kormány az erdő állomány fenntartása céljából szükségesnek látta az erdők jövőre való használatát törvények által szabályozni, mi mellett azonban kénytelen lévén a lakosság ősi jogait kímélni, az említett törvényekben az okszerű erdőgazdaság elveit, az ország szokásaival kellett összhangzásba hozni.

Az erdők használatát egy erdőszabályzat határozza meg, mely folyó év január 1-én jött létre. Ennek függeléke egy szabályzat, mely a tüzés és tengerészeti számára szükséges fafélék szállításáról szól.

Az idézett törvények tartalma a következő: A török államban létező erdők négy osztályba soroztatnak: 1) állami erdők, 2) az Evkaf kezelése alá tartozó erdők, 3) községi erdők vagy Baltalyks, 4) magán erdők. Az utóbbiakat illető szabványok a török mezőrendőri codexben foglaltatván, a következők által nem érintetnek.

Az állami erdők ki fognak jelöltetni. Ezekben úgy mint eddig, a lakosság jogosítva van nem csak saját használatára, de saját községében való eladásra is fát vágni és elhordani. Ha azonban nagyobb mennyisé-

\*) A nm. m. k. közgazdasági minisztérium közleménye.